

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลก่อนและหลังเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลภายหลังรับการรักษาแล้ว เมื่อพิจารณาตามเพศและภูมิภาค

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

1. ผู้ป่วยมีทัศนคติที่ดีต่อพยาบาล
2. ทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลจะเปลี่ยนไป ภายหลังเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล
3. การเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยจะแตกต่างกันระหว่างผู้ป่วยชายและผู้ป่วยหญิง
4. การเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยจะแตกต่างกันระหว่างผู้ป่วยที่มีภูมิลำเนากรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด

ผลของการวิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักในการประเมินทัศนคติของผู้ป่วยแต่ละข้อ ทั้งก่อนและหลังเข้ารับการรักษาพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ป่วยประเมินทัศนคติต่อพยาบาลในลักษณะที่เห็นด้วยกับข้อความที่มีลักษณะทางบวก และไม่เห็นด้วยกับข้อความที่มีลักษณะทางลบ น้ำหนักเฉลี่ยของการประเมินทัศนคติต่อพยาบาลแต่ละข้อมากกว่า 3 ยกเว้นข้อ 2 แสดงว่าผู้ป่วยมีทัศนคติที่ดีต่อพยาบาล

ผลของการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ผู้ป่วยมีทัศนคติที่ดีต่อพยาบาล และสอดคล้องกับการวิจัยของ แชสต์โก กลิค กูด และฮาร์กรีฟส์³² ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการ

³²Chastko, Glick, Gould, and Hargreaves, loc.cit.

ประเมินผลการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยโรคจิตที่ออกจากโรงพยาบาลแล้ว พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดีต่อพยาบาล ทั้งนี้เป็นเพราะพยาบาลเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ใหม่ทดแทนจากความเจ็บป่วย และโดยทั่วไปแล้วผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น จะมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ ฉะนั้นผู้ป่วยที่ได้รับการช่วยเหลือจากพยาบาล จึงมีทัศนคติที่ดีต่อพยาบาล

ตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า ทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลจะเปลี่ยนไปภายหลังเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลนั้น เมื่อพิจารณาจากน้ำหนักเฉลี่ยของการประเมินทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาล ภายหลังเข้ารับการรักษาแล้ว พบว่า น้ำหนักเฉลี่ยของการประเมินทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลเปลี่ยนไปจากเดิมทุกข้อ ดังตารางที่ 2 และการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาล มีทั้งที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ ข้อ 2 3 6 7 8 9 10 12 14 15 16 19 26 27 29 30 32 34 35 36 37 และ 38 แสดงว่า ทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลเกี่ยวกับข้อความดังกล่าวดีขึ้น นอกจากนั้นเปลี่ยนไปในทางที่เลวลง แสดงว่า ทัศนคติของผู้ป่วยเกี่ยวกับข้อความดังกล่าวเลวลงกว่าเดิม การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลนี้ เกิดจากการประเมินทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลในเวลาที่แตกต่างกัน คือ วันแรกที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลเป็นผลมาจากประสบการณ์นอกเช่นคำบอกเล่า สื่อมวลชน แต่เมื่อมาอยู่ในโรงพยาบาลระยะเวลาหนึ่ง ผู้ป่วยได้ติดต่อกับพยาบาล ได้รับความช่วยเหลือจากพยาบาล ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรง ประสบการณ์ตรงจะมีผลต่อการเปลี่ยนความคิดเห็นมากกว่าประสบการณ์อ้อม³³ และเมื่อบุคคลเปลี่ยนความคิดเห็นทัศนคติจะเปลี่ยนไป³⁴ แต่เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนในตารางที่ 6 พบว่า ทัศนคติของผู้ป่วยทั้งหมดต่อพยาบาลก่อนและ

³³Triandis, op.cit., p. 142

³⁴Insko, op.cit., p. 12.

หลังรับการรักษาไม่แตกต่างกับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงคัดค้านสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้ป่วยพักอยู่ในโรงพยาบาลในระยะเวลาอันสั้น และไม่ได้แยกพิจารณาผู้ป่วยชาย ผู้ป่วยหญิง ผู้ป่วยที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

เมื่อพิจารณาปฏิกริยารวมระหว่างเพศ กับ สภาพการณ์ประเมินทัศนคติ จากตารางที่ 7 พบว่า ภายหลังจากการรักษาแล้ว ทัศนคติของผู้ป่วยชายและหญิงต่อพยาบาล เปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สำหรับผู้ป่วยหญิงมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ด้วย) และการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยชายและหญิงต่อพยาบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เพศของผู้ป่วยมีความสัมพันธ์กับขบวนการเปลี่ยนทัศนคติ ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยของ สุวิไล เรียงวัจนสุข³⁵ ที่พบว่า การเปลี่ยนทัศนคติแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ผลที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า เพศชายและเพศหญิงได้รับการเลี้ยงดูแตกต่างกัน ประสบการณ์ที่แตกต่างกันจะทำให้บุคคลตั้งความคาดหวังไว้แตกต่างกัน³⁶ เมื่อผู้ป่วยมาอยู่ในโรงพยาบาล ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับพยาบาลในลักษณะเดียวกัน แต่ความคาดหวังของผู้ป่วยชายและหญิงแตกต่างกัน การเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยชายและหญิงต่อพยาบาลจึงแตกต่างกัน ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า การเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลจะแตกต่างกันระหว่างผู้ป่วยชายและหญิง เมื่อพิจารณามัชฌิม เลขคณิตจากตารางที่ 4 พบว่า

³⁵ สุวิไล เรียงวัจนสุข, "การเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ และแผนกอิสระสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่องิจกรรมนิสิต" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516)

³⁶ John P. De Cecco, The Psychology of Learning and Instruction Educational Psychology (New York : Prentice-Hall Inc., 1961), pp. 166-67.

ภายหลังรับการรักษาแล้ว มีดัชนีเลขคณิตของคะแนนทัศนคติของผู้ป่วยชายต่อพยาบาลเปลี่ยนไปในทางที่เพิ่มขึ้น (\bar{x} จาก 161.50 เป็น 164.85) ส่วนของผู้หญิงเปลี่ยนไปในทางที่ลดลงกว่าเดิม (\bar{x} จาก 160.37 เป็น 157.19) แสดงว่า ภายหลังรับการรักษาแล้ว ทัศนคติของผู้ป่วยชายต่อพยาบาลดีขึ้น ส่วนของผู้หญิงเลวลงกว่าเดิม ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้ป่วยหญิงต้องการความเห็นอกเห็นใจมากกว่าผู้ป่วยชาย³⁷ และผู้ป่วยชายจะพอใจการเอาใจใส่จากพยาบาลซึ่งเป็นเพศหญิงมากกว่าผู้ป่วยหญิง และผู้ป่วยหญิงมักจะไวต่อความรู้สึกเล็กๆ น้อย ๆ ฉะนั้นเมื่อมีอะไรที่ไม่พอใจเพียงเล็กน้อยก็จะถือเป็นเรื่องสำคัญ ทัศนคติของผู้ป่วยชายต่อพยาบาลจึงเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนผู้ป่วยหญิงจึงเปลี่ยนไปในทางที่เลวลง

เมื่อพิจารณาจากปฏิกริยารวมระหว่างภูมิลำเนา กับสภาพการณ์ประเมินทัศนคติ จากตารางที่ 8 พบว่า ภายหลังเข้ารับการรักษาทัศนคติของผู้ป่วยที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด เปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ขบวนการเปลี่ยนทัศนคติมีความสัมพันธ์กับภูมิลำเนาของผู้ป่วย ผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า การเปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลจะแตกต่างกันระหว่างผู้ป่วยที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ป่วยมีประสบการณ์แตกต่างกัน และประสบการณ์ที่ต่างกันจะมีผลต่อทัศนคติด้วย ฉะนั้นผู้ป่วยที่มาจากภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ภายหลังรับการรักษาแล้วย่อมมีทัศนคติต่อพยาบาลแตกต่างกันด้วย และเมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีเลขคณิต จากตารางที่ 5 พบว่า มีดัชนีเลขคณิตของคะแนนทัศนคติของผู้ป่วยที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น (\bar{x} จาก 160.65 เป็น 163.69) ส่วนผู้ป่วยที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัดลดลงจากเดิม (\bar{x} จาก 161.23 เป็น 158.33) ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะ ผู้ป่วยที่มาจากต่างจังหวัดต้องห่างไกลครอบครัว เกิดความหวาดของการให้คนอื่นเอาใจใส่มากกว่าผู้ป่วยในกรุงเทพมหานคร เมื่อมาอยู่ในโรงพยาบาลและไม่ได้รับในสิ่งที่ตน

³⁷ Holliday cited by Fox and Kelly, op.cit., p. 52.

ต้องการ ทักษะของผู้ป่วยที่มีภูมิลาเนาต่างจังหวัดต่อพยาบาลจึงเปลี่ยนไปในทางที่เลวลง นอกจากนี้ อาจจะเนื่องจากพยาบาลปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่มีภูมิลาเนาในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดแตกต่างกัน เช่น พยาบาลเอาใจใส่และเอาอกเอาใจผู้ป่วยที่มีภูมิลาเนาในกรุงเทพมหานครมากกว่าผู้ป่วยที่มีภูมิลาเนาต่างจังหวัด

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และภูมิลาเนา สรุปได้ว่า เพศและภูมิลาเนาเป็นตัวแปรที่ทำให้การ เปลี่ยนทัศนคติของผู้ป่วยต่อพยาบาลแตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทรী สุวางศ³⁸ ที่พบว่า การ เปลี่ยนทัศนคติจะแตกต่างกันระหว่างเพศและระหว่างภูมิลาเนา

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁸ สุนทรী สุวางศ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.